

Remissyttrande över SOU 2021:31: ”Kontroller på väg”

Dnr: I201/01321

IOGT-NTO lämnar följande synpunkter över delar av betänkandes innehåll och förslag.

Framtidens kontrollstruktur (kapitel 5)

IOGT-NTO har inga invändningar mot utredningens bedömning att det finns brister i polisens trafiksäkerhetsarbete samt att styrningen och uppföljningen av myndighetens arbete behöver stärkas. IOGT-NTO har inte heller några invändningar mot utredningens förslag om hur en sådan förbättring ska uppnås.

IOGT-NTO vill i den här kontexten understryka att polisens arbete med nykterhetskontroller är viktigt ur flera aspekter:

- Nykterhetskontroller är viktiga för trafiksäkerheten i stort och utgör onekligen ett viktigt steg i uppfyllelsen av nollvisionen; 28 procent av alla omkomna i trafiken under 2020 omkom i en alkohol- eller drogrelaterad trafikolycka (Trafikverket).
- Nykterhetskontroller är viktiga för brottsbekämpningen i stort, då polisen kommer i kontakt med exempelvis efterlysta personer, stöldgods, narkotika och vapen.
- Nykterhetskontroller är ett sätt att upptäcka och åtgärda individers beroendeproblematik. Kontrollerna utgör en väg in i behandling, vilket givetvis är viktigt för individen på ett privat plan, men även för samhället i stort. Detta inte minst vad gäller trafiksäkerheten – om återfall förebyggs, minskas antalet onyktra förare i trafiken. IOGT-NTO vill, i det här sammanhanget, framhålla vikten av arbetssätt såsom SMADIT (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken), vilket innebär att onyktra förare snabbt ska få ett erbjudande om att komma i kontakt med socialtjänst eller beroendevård för att adressera missbruk eller beroende av alkohol och/eller droger. Förutsättningarna för sådana initiativ skiljer sig dessvärre åt över landet, beroende på kommun eller region. IOGT-NTO vill därför se att initiativ såsom SMADIT stärks och att gedigen hjälp erbjuds onyktra förare, oavsett var de befinner sig i Sverige. Det är viktigt både för trafiksäkerheten och folkhälsan.

IOGT-NTO vill se att trafiksäkerhetsarbetet, inte minst nykterhetskontrollerna, ses som en del i det bredare arbete med alkohol- och drogpolicy. Minskad konsumtion av alkohol- och droger, samt ett effektivt förebyggande av beroendeproblematik, leder till säkrare vägar. Ett effektivt trafiksäkerhetsarbete ökar chanserna att personer med beroendeproblematik får den behandling de behöver. IOGT-NTO vill därför understryka vikten av ett brett och holistiskt samhällsperspektiv i dessa frågor.

IOGT-NTO vill uttrycka oro över att kontroll- och tillsynsaktiviteter inom trafikområdet endast sker i begränsad omfattning. Trafiksäkerhetsarbetet är onekligen ett viktigt arbete som inte bör bli eftersatt.

Trafiksäkerhetskontrollanter och sållning för narkotika (kapitel 8)

Trafiksäkerhetskontrollanter

IOGT-NTO tillstyrker utredningens förslag att ett system med trafiksäkerhetskontrollanter inte ska införas. Ett sådant system framstår som mycket resursineffektivt, då dessa kontrollanter inte skulle ha samma befogenheter som trafiksäkerhetspoliserna och därmed skulle behöva tillkalla polis i många fall, t.ex. om ett sållningsprov är positivt, om föraren är hotfull eller misstänks för brott.

Ett system med trafiksäkerhetskontrollanter, vilket skulle vara beroende av omfattande polisiärt stöd, skulle därmed knappast leda till en mer effektiv kontrollverksamhet i trafiken. Istället borde polisverksamheten stärkas.

Sållning för narkotika

IOGT-NTO tillstyrker utredningens förslag att analys av ögon och ögonrörelser samt salivtester ska kunna användas för sållning för narkotika i trafiken, även utan att misstanke om brott föreligger. En sådan ordning har stärkt trafiksäkerhetsarbetet och effektiviserat nykterhetskontroller i andra länder som infört en sådan reform.

IOGT-NTO tillstyrker vidare förslaget att dessa sållningsprov ska kunna utföras av polismän, tjänstemän vid Kustbevakningen och Tullverket.

I den här kontexten, vill IOGT-NTO framhålla vikten av fastställandet av en svensk standard för snabbdrogtester med sållningsprov i saliv, vilket lär slutföras inom kort.

IOGT-NTO
Stockholm 2021-09-24

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Lucas Nilsson".

Lucas Nilsson
Förbundsordförande

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Kim Reenaas".

Kim Reenaas
Generalsekreterare